

7/1227

T.C.
ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : B.15.0.SGB.02-610- **106**
Konu : Yazılı Soru Önergesi

896

18 OCAK 2008

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İLGİ: T.B.M.M Başkanlığı'nın 25.12.2007 tarih ve KAN.KAR.MD.A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/1227-2398/5427 sayılı yazısı.

İstanbul Milletvekili Sayın Süleyman YAĞIZ'ın tarafıma tevcih ettiği, 7/1227 esas nolu yazılı soru önergesi T.B.M.M İç Tüzüğü'nün 99 uncu maddesi gereği, Enerji Piyasası Düzenleme Kurumundan alınan yazılı bilgiler doğrultusunda cevaplandırılarak ekte gönderilmektedir.

Bilgilerinize arz ederim.

Dr. Mehmet Hilmi GÜLER
Bakan

EKLER :
EK-1 Önerge Cevabı (3 Sayfa)

DAĞITIM :
Gereği : Bilgi :
TBMM Bşk. Başbakanlık

**İSTANBUL MİLLETVEKİLİ SAYIN SÜLEYMAN YAĞIZ'IN
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVAPLARI
(7/1227)**

Soru 1 :

Akaryakıt kaçakçılığını ve vergi kaybını önlemek için geliştirilen ulusal marker (işaretleyici) uygulaması bilindiği üzere 01.01.2007 tarihi suretiyle başlamıştır. 2 milyar dolarlık vergi kayıplarına yol açan akaryakıt kaçakçılığını engellemeye yönelik çalışmalardan biri olan uygulama, rafineri çıkışı, gümrük girişi ve biodizel üretim tesislerinde benzin, motorin ve biodizel türlerinin işaretlenmesi suretiyle yapılmaktadır.

Ekonomik ve çevresel alanlarda son derece önemli zararlar doğuran akaryakıt kaçakçılığına önlem almak için yapılan çalışmalar ne yazık ki fırsatçılara yeni imkânlar sunmuştur. Bu durumun örneklerinden biri de kullanılmış motor yağlarının “10 numaralı yağ” adıyla motorine alternatif yakıtın, denetimsiz ve kayıt dışı piyasaya sürülmesidir.

Bazı firmalar, çimento fabrikalarında imha edilmesi gereken yağları (atık madeni yağlar) filtreden geçirerek yeniden “10 numara yağ” adıyla özellikle araçlarda motorin kullananlara satmaktadır. Bu yeni “yakıt” tüketicilere fiyat avantajı sağlamasına karşın özellikle çevre için büyük bir tehdit oluşturmaktadır. Bununla birlikte kullanılan araçlarda, araçların kullanım sürelerinin azalmasına ve sık sık arızalanmasına neden olmaktadır. Denetim olmadan üretilen ve kayıt dışı satılan bu yakıtın 100 bin tonluk yeni bir Pazar yarattığı, yıllık Pazar hacminin her geçen gün arttığı petrol sektörü temsilcileri tarafından dile getirilmektedir. Bu bilgiler ışığında;

- Petrolün temini ve satışı, rafinajı, işlenmesi, depolanması, iletimi, ihrakiye teslimi, taşınması, dağıtımı, bayiliği, kullanımı ve bunlarla ilişkili iş ve işlemlerden oluşan piyasayı denetlemekle yükümlü Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu'nun (EPDK), hiçbir standart ve düzenlemeye tâbi olmayan “10 numara yağ”ın üretim ve satışı ile ilgili denetimlerde bulunmakta mıdır?

Cevap 1 :

Araçlarda, akaryakıtlar haricindeki enerji ürünlerinin kullanılmasının; insan, hayvan ve bitki sağlığı ve güvenliği başta olmak üzere, çevrenin korunması ve araçların ekonomik ömrü açısından da risk yarattığı ve vergi kayıplarına yol açtığı bilinmektedir.

Atıkların kullanımı benzeri bazı istisnai durumlar dışında, madeni yağların piyasa değerinin, akaryakıtların vergisiz değerinden yüksek olduğu bilindiğinden, akaryakıtların madeni yağlarla taşımasının veya madeni yağın doğrudan yakıt olarak kullanmasını cazip kılan unsurun, büyük ölçüde Özel Tüketim Vergisi uygulamalarından kaynaklandığı değerlendirilmektedir.

Piyasada "10 numara yağ" olarak nitelendirilen ancak, teknik düzenlemesi olmaması nedeniyle tanımı ve diğer madeni yağlardan tefriki yapılamayan maddenin; teminine, satışına ve kullanımına bazı kısıtlamalar getirilmesi ve mevcut cezaların daha da ağırlaştırma yoluna gidilmesi halinde bile, bu tür maddelerin amaç dışı kullanımının engellenmesinin oldukça zor olduğu, alınacak bu tedbirlerle yasa dışı yollardan edinilen kazancın daha da artacağı ve kısıtlama dışında kalacak bir çok yeni maddenin de kaçak yolla piyasaya sürülebileceği değerlendirilmektedir.

Özetle, Ulusal Marker uygulamasında edinilen başarılı sonuçlar da dikkate alınarak, vergilendirmede; vergi kapsamının Avrupa Birliği'nin 2003/96 sayılı yönergesinde sayılan maddelerden oluşturulması, vergi miktarının ise "akaryakıtla eşdeğer" olarak belirlenmesi halinde, bahse konu sorunun büyük ölçüde çözümleneceği değerlendirilmektedir.

Soru 2 :

Ulusal marker uygulamasının yürürlüğe girdiği 01.01.2007 tarihinden sonra EPDK'nın, bugüne kadar yaptığı denetimler ile ilgili sonuçlar nelerdir? Bu denetimleri etkin ve yeterli buluyor musunuz? Eğer buluyorsanız yakıtın yıllık Pazar hacmi her geçen gün neden büyümektedir?

Cevap 2 :

Ulusal Marker'e ilişkin olarak, ilk kez 91 personelle 08.06.2007 tarihinde başlatılan denetimler kapsamında, 18 ilde, 72 tesiste denetim yapılmıştır. Bilahare, yurt genelinde bulunan 11.584 istasyonlu akaryakıt bayisi tarafından piyasa faaliyetine konu edilen akaryakıtın yeterli şart ve seviyede ulusal marker içerip içermediğinin tespit edilmesi amacıyla Emniyet Genel Müdürlüğü, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı personelinin katılımıyla denetim programı hazırlanmış ve 14.06.2007 tarihinden itibaren istasyonlu akaryakıt bayilerinde denetimler başlamıştır. Bu denetimlerde toplam 60.555 adet ölçüm yapılmış olup sahada yapılan ölçüm sonucu geçersiz çıkan 541 tesisten alınan 821 adet numune TÜBİTAK ÜME'ye intikal ettirilmiştir. Söz konusu akaryakıt numunelerinin referans cihazla yapılan ölçüm sonucuna göre ise, 821 adet numuneye ilişkin ölçüm sonucundan 572 adedi geçersiz, 249 adedi de geçerli çıkmıştır. Ulusal Marker oranı geçersiz çıkan tesislere ilişkin yasal işlemler devam etmektedir.

Denetimlerin sağladığı kamusal yararlar karşın, maliyetinin de olduğu bilindiğinden, petrol konusunda yapılan denetimlerin tatminkar olduğu, bu uygulamaların vergi kaçakçılığı, gümrük kaçakçılığı, ölçü-ayar düzensizlikleri ve benzeri denetimlerle de desteklenmesi halinde, elde edilen başarı düzeyinin daha da artacağı değerlendirilmektedir.

Soru 3 :

Kayıtlı ve denetime tâbi olanlar ile kayıt dışı faaliyet gösterenler arasında haksız rekabetin yanı sıra sektörde rahatsızlıklara yol açan bu yakıtın üretimi ve satışı ile ilgili olarak haksız rekabeti ve diğer olumsuzlukları önleyici düzenlemeler yapmayı düşünüyor musunuz?

Cevap 3 :

Akaryakıtların madeni yağlarla tağşişinin veya madeni yağın doğrudan yakıt olarak kullanmasının önlenmesine yönelik çalışmalar kapsamında; bu maddelerin tanımlanmasındaki duraksamaların giderilmesi ve depolanabileceği yerlerin kayıt ve kontrol altına alınması konusunda başlatılan çalışmalarımız sürmektedir.

Madeni yağların sınıflandırılması ve sınıfların ayırıcı özelliklerinin belirlenmesindeki karşılaşılan bazı sıkıntıların giderilmesine yönelik olarak;

1) 2008 yılı Türk Gümrük Tarife Cetveli kapsamında yapılan değişikliklerle, madeni yağlara ilişkin ulusal açılımların büyük ölçüde kaldırılması sağlanarak, sınıflandırma ve tanımlama sorunları azaltılmıştır.

2) Kapatılan ulusal açılımlar, Türk Standartları Enstitüsüne bildirilerek, madeni yağlara ilişkin standart çerçevesinin AB normlarına uygun olarak oluşturulması talep edilmiştir.

Akaryakıt sayılan maddelerin, yapıların bünyesi ile bütünleyici parça ve eklentilerinde veya münferit düzeneklerde depolaması konusunda, hukuki zeminlerin oluşturulmasına yönelik olarak Enerji Piyasası Düzenleme Kurumunca Bayındırlık ve İskan Bakanlığı nezdinde girişimde bulunulmuştur. Anılan Bakanlıkça, bu tür depoların tamamının imar mevzuatı kapsamında olduğunun teyidi halinde bu depoların yerel yönetimlerce “İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik” kapsamında izlenmesi ve denetlenmesinin temini için, Enerji Piyasası Düzenleme Kurumunca İçişleri Bakanlığından anılan yönetmelik kapsamında düzenleme yapılması talep edilecektir.